

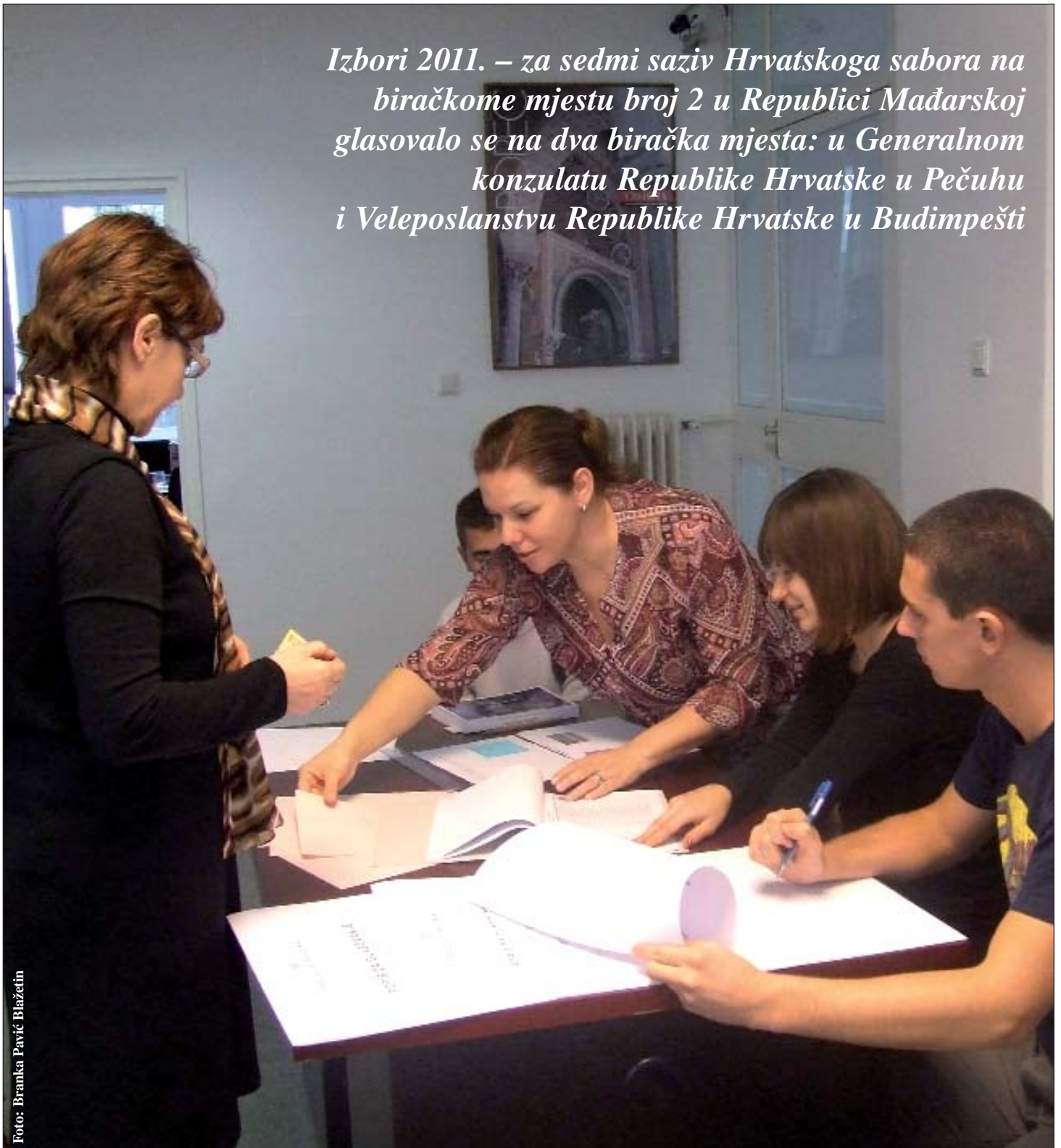
HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 49

8. prosinca 2011.

cijena 100 Ft

Izbori 2011. – za sedmi saziv Hrvatskoga sabora na biračkome mjestu broj 2 u Republici Mađarskoj glasovalo se na dva biračka mjesta: u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu i Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti

Komentar

Kade nestane rič?

Okrugli stol u Koljnofu s majstori riči, književnici iz Hrvatske i mjesnimi pedagogi još jednoč je pokazao da je jezično stanje Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj uznemirujuće. Znali smo to i dovidob, ali kot da bi najkompetentniji dužnosnici, za to ne bi htili čuti, ali je laglje staviti glavu u pisak, pak s tom nojnom politikom dati na znanje svitu, mi vas ne burkamo, i vi se nekate s nami baviti. Zgublja se naš jezik i demografske prognoze ništ dobroga ne gataju, zgublja se i zato jer je sve manje dice ka iz doma dojdou s hrvatskom ričju. Majke i didi već ne stoju skupa s unukami, a kad je posjećuju, pravoda se po ugarski pelja pominak. To nam je potvrdila ne samo jedna staramajka. Izgubljen je ta obiteljski lanac u kom su kotrigi bili vezani uz materinsku rič hrvatsku. Suprot toga, roditelji imaju veliko očekivanje da će se njevo dite naučiti po hrvatski u čuvarnici, ali u školi. Ako to ne ide, bit će krivi pedagogi. Jadni, bičevani, nesposobni, u oči ćaće i matere, i na glas rečeno, pred djetom. Iz česa će školar dalje nositi zaključak, hrvatski je nepotriban predmet, nimški i engleski to da, s tim se da ići dalje. Još ćemo si mi dar sto ljet iz svega guta po hrvatski ovde zajačiti, prsti će nam oćaravajuće skakati na tamburaški žica, na zvanaredno veselje većinskoga naroda, a tancat ćemo na sve vijeke. Tako da neće se ni upametzeti, kade i kad nestane rič! Saćuvati seoski idiom i ćim bolje svladati hrvatski standardni jezik, to bi nam bilo preporučeno od stručnjakov, ali to je, izgleda, prestresna zadaća. Kad u jednom selu, kade je još i dandanas naglašeno hrvatstvo, kade su poznati naporu u smiru poboljšanja jezićnoga stanja, negdašnji školnik se obrne dicitu u čuvarnici po hrvatski, a mališani s okruglimi oći se pitaju po ugarski, „Na kom jeziku se pominaju tetac?“ Onda je to već, nego neugodno! Kad se pojedinim pedagoginjam hrvatskoga jezika ali odgojiteljicam stavi radijski mikrofon i od strahote ništ drugo ne moru reći, nego da se one ne znaju pominati po hrvatski, onda se postavlja pitanje, što išću na tom djelatnom mjestu i gdo je je tako neodgovorno zaposlio? Čija je onda krivica, kad dica ne znaju odgovoriti ni na najjednostavnija pitanja, npr. kako se pišeš, ali u koji razred ideš? Uz to, svu krivicu ipak ne moremo hititi na pedagoški hrbat! Kad se dobri poznaniki najdu na hrvatskoj priredbi iz razlićitih gradišćanskih sel, svaki je perfektni govorać svojega domaćega jezika i još se po ugarski pominaju, to je jur pokvareni kvasac za budućnost. Onda se ćlovik neće ni ćuditi kad teće razgovor u jednom krugu po hrvatski, pak se prikljućuje jedan jedini Ugar, Hrvat, ki je tolerantan, pažljiv, veljek džentlmenski i automatski prikskoći na ugarski. To je prije obrnuto bilo, znaći, Ugar se je naućio po hrvatski. Danas, ovo ostane na idealnoj razini. Kad poneki funkcionari brzo bi htili zabiti svoj domaći jezik i tendiraju se prema književnom jeziku, prez većega znanja, svećani govor na kraju ispade kot smišni jezićni mišung. Pelde bez kraja... Kako je rećeno i u Koljnofu, zgubitniki smo, ako i dalje mislimo varati i lagati sebe, a i druge, kako stojimo na ćvrsti noga na jezićnom polju.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

U diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske glasovanje za zastupnike Hrvatskoga sabora odvijalo se 3. i 4. prosinca. Prošlogodišnjim promjenama Hrvatskog ustava određeno je da će hrvatski državljani bez prebivališta u Hrvatskoj na predstojećim i budućim izborima glasovati isključivo u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava RH u zemljama u kojima imaju prebivalište, te će birati fiksno tri zastupnika u Saboru, bez obzira koliko ih se odazove na izbore. Takva dva biraćka mjesta otvorena su i u Republici Mađarskoj, u diplomatskim predstavništvima Republike Hrvatske u Budimpešti i Pećuhu.

U Mađarskoj je prema nadzornim listama 295 osoba koje su mogle ostvariti svoje biraćko pravo na biraćkom mjestu broj 2 i 384 osoba koje su mogle ostvariti svoje biraćko pravo na biraćkom mjestu broj 1, dakle nešto manje od sedamsto hrvatskih državljana bez prebivališta u Republici Hrvatskoj s biraćkim pravom. Oni su mogli dati svoj glas za zastupnike s lista stranaka XI. izborne jedinice. Praksa pokazuje kako u prethodnim izbornim ciklusima ni 10% spomenutih nije iskoristilo svoje biraćko pravo. Time su i takvi biraći potpuno nezanimljivi politićkim strankama u Hrvatskoj. Tko su ti hrvatski državljani i koliko je među njima onih koji su pripadnici hrvatske manjine u Mađarskoj, drugo je pitanje koje bi bilo zanimljivo istražiti. Sva biraćišta izvan Republike Hrvatske, pa tako i ona u Mađarskoj, bila su otvorena dva dana, 3–4. prosinca, od 7 do 19 sati. Na izborima u inozemstvu glasovalo se u ukupno 52 države na 124 biraćka mjesta, od toga ih je najviše u BiH: 30, slijedi Njemaćka s 19, Australija i Srbija s po šest i Sjedinjene Države s ćetiri biraćka mjesta, a u ostalim državama bilo je od jednog do tri biraćka mjesta.

Pravo glasa na izborima u XI. izbornoj jedinici, gdje hrvatski državljani bez prebivališta u Hrvatskoj, biraju tri saborska zastupnika, ima ukupno 411.758 biraća koji su mogli birati između 15 stranaćkih lista. Osim biraća bez prebivališta u Hrvatskoj, na biraćkim mjestima u inozemstvu mogli su glasovati i biraći s prebivalištem u Hrvatskoj koji se tamo zateknu (ako su udovoljili postupku prethodne registracije biraća ili s donešenom potvrdom), a glasuju za izbornu jedinicu prema mjestu svojega stalnog boravka u Hrvatskoj. Na biraćkome mjestu broj 1, u Veleposlanstvu Republike Hrvat-

U Mađarskoj je prema nadzornim listama 295 osoba koje su mogle ostvariti svoje biraćko pravo na biraćkom mjestu broj 2 i 384 osoba koje su mogle ostvariti svoje biraćko pravo na biraćkom mjestu broj 1, dakle nešto manje od sedamsto hrvatskih državljana bez prebivališta u Republici Hrvatskoj s biraćkim pravom.

ke u Budimpešti, koje je pokrivalo područje Republike Mađarske s izuzećem triju županija: Šomoćska, Baranjska i Baćko-kišćunska, koje spadaju pod Generalni konzulat u Pećuhu, po rijećima drugoga tajnika Borisa Golubićića, glasovalo je 49 hrvatskih državljana, od ćega njih dvoje za kandidate XI. izborne jedinice, za kandidate XII. izborne jedinice koju su ćinili kandidati nacionalnih manjina ćetvero glasaća, a ostali su glasovali po izbornim jedinicama. Prethodno se registriralo 47 biraća. Na biraćkome mjestu broj 2, po rijećima generalne konzulice Ljiljane Pancirov, na izbore je izašlo 17 biraća, za kandidate XI. izborne jedinice glasovalo je 12 biraća, a za kandidate od I. do X. izborne jedinice njih petero, dok za kandidate XII. izborne jedinice nijedan glasać.

bpb

BUDIMPEŠTA – Mađarski prosvjetni zavod i Lektorat za primijenjenu umjetnost 11. prosinca, s poćetkom u 17 sati, u kazališnoj dvorani budimskog Vigadóa prirećuje Narodnosnu galu u povodu Dana manjina u Mađarskoj. Nazoćne će pozdraviti Erika Borbáth, glavna ravnateljica Mađarskoga prosvjetnog zavoda, te u sklopu večeri dodijelit će se i ovogodišnja priznanja, plakete „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“ zaslućnim pripadnicima pojedinih manjinskih zajednica. U okvirima kulturnog programa večeri predstavlja se: njemaćki puhaćki orkestar János Kamp Kapelle (Kalaz), bugarska izvorna skupina Zornica (Budimpešta), romski sastav Kaniške zvijezde, grćka plesna skupina Fengari (Budimpešta), hrvatski pjevaćki zbor „Korjeni“ (Martinci), armenski kvartet Kirkosa (Budimpešta), rumunjski zbor Pro Musica (Gyula), dokumentarac o rusinskim slikarima, srpski duet Lane i Tare Vujanović (Budimpešta), Ozvena – Budimpeštanski slovaćki zbor, pjevaćki zbor Saveza Slovenaca u Mađarskoj iz Števanovaca te Dmitro Kirejko, ukrajinski plesni umjetnik iz Budimpešte.

Aktualno

Sjednica zastupništva Hrvatske samouprave Željezne županije

Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave u Željeznoj županiji, je skupa-pozvao zastupništvo spomenutoga tijela 14. novembra, u pondiljak na redovnu sjednicu, u sambotelsko sjedišće Ulice Sugár. Na dnevnom redu su bili prvenstveno izvješćaji ovo-ljetosnjega proračuna, koncepcija za naredno ljetno i odobravanje dodjeljenja stipendijov za sridnjoškolce i studente. Na sjednici su bili nazočni skoro svi, jedna peršona je falila, tako da je svaka odluka primljena u potpunosti. Bez vekše rasprave je primljeno finansijsko izvješće županijske Hrvatske samouprave za razdoblje od devet misec u dotičnom ljetu, od svote 4 248 000 Ft, s dosadašnjimi stroški od 545 jezero Ft. Do kraja ljeta budu isplaćene stipendije u iznosu od 23 000 Ft, svakom naticatelju ki su sljedeći: Daniel Timar, Dušan Timar, Bertalan Szabó, Attila Kozma, Zorica Móricz-Timar, Ramona Janny, svi iz Petrovoga Sela, Kristina Šaller, Tivadar Čeri, Noemi Hettinger, Čila Horvat iz Gornjega Četara, Kristijan Krizmanić iz Hrvatskoga Židana, Katica Hergović iz Plajgora i Andrea Kutrović iz Čeprega. Naticanje trih pedagoginj ke se uču u Gradišću, kot studentice bajske Visoke škole (Marija Szabó, Adrienn Čizmazia i Viktorija Jurašić) za isplaćanje školarine u cjelini za ov semestar zastupništvo nije prihvatilo. Hrvatska samouprava Željezne županije ovo ljetno je podupirala i razne hrvatske priredbe širom naše županije. Tako 80 000 Ft su dobili Hrvatski dan va Bika, priredba Hrvatske manjinske samouprave u Nardi, Trgadbena povorka u Gornjem Četaru, Hrvatski dan u Kisegu, Hrvatski dan u Sambotelu, Trgad-bena prošecija u Petrovom Selu, Hrvatski dan

Štefan Krizmanić, predsjednik, i Marija Kralj, dopredsjednica Hrvatske samouprave Željezne županije, u društvu Marine Lovrić Merzel, županice Sisačko-moslavačke županije, i Ivice Pandže Orkana, nje savjetnika, umirovljenoga pukovnika Hrvatske vojske u Sisku

i predaja obnovljenoga Kulturnoga doma u Prisiki, a dodatno je Županijska hrvatska samouprava kot suorganizator osigurala 50 000 Ft za svetačnost 20. obljetnice sambotelskom Odsjeku za kroatistiku na Zapadno-ugarskom sveučilišću. Nadalje je Hrvatska samouprava Željezne županije financirala živu glazbu za vrime prijema na Državnom hrvatskom danu u Sambotelu. Pod raznim je bilo riči još o predviđenim programi i čuli smo izvješćaj i o službenom gostovanju zastupnikov na Danu Sisačko-moslavačke županije.

-Tiho-

Foto: Vladimir Horvat

Spomen-dan Josipa Gujaša Đuretina

U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske državne samouprave, Zajednice podravskih Hrvata, Hrvatske samouprave sela Martinaca, martinačke Mjesne samouprave i Hrvatske samouprave Šomođske županije, u Martincima 15. prosinca 2011. godine u mjesnom domu kulture održava se spomen-dan povodom 75. obljetnice rođenja i 35. obljetnice smrti Josipa Gujaša Đuretina, književnika i znanstvenika.

Program započinje u 11 sati pozdravnim riječima, a potom slijedi recital u čast Josipu Gujašu Đuretinu (sudjeluju učenici martinačke osnovne škole). Nakon toga u 11,30 počinje spomen-sjednica kojoj sudjeluju: Ernest Barić (Pečuh), Stjepan Blažetin (Pečuh), Đuro Vidmarović (Zagreb), Sanja Vulić (Zagreb). U 12,30 je polaganje vijenaca kod spomenika, točnije pjesnikova poprsja. U poslijepodnevnom satima, nakon ručka, s početkom u 14,30 emitira se film o Josipu Gujašu Đuretinu (autori: Ivan Guban i Stjepan Blažetin), a od 15,00 je predstavljanje zbirke pjesama Josipa Gujaša Đuretina Iz pozadine. Predstavljanju sudjeluju: Silvestar Balić, Ernest Barić, Stjepan Blažetin i Ženski pjevački zbor „Korjeni“.

Navedeni se program ostvaruje uz financijsku potporu Temeljnog koordinacijskog fonda „Sándor Wekerle“.

BIZONJA – U ovom najsjevnijem gradišćanskom selu jur treće ljetno se otpiraju obluki u adventskom času. Od 1. do 23. decembra, svaki dan, drugi domaćin nakinči svoj oblok, tako označuje da mu je otprta i hiža pred adventskim gostovanjem. Hrvatske jačke, tihi tamburaški glas gustokrat se čuju u ovo vrime po bizonjski ulica. U organizaciji Bizonjskoga hrvatskoga društva, na čijem čelu je mlada učiteljica hrvatskoga jezika, Klaudija Šmatović, 10. decembra, u subotu od 16 uri čekaju na božićni program sve Bizonjce u kulturni dom. Nastupaju mališani iz čuvarnice Tratinčica, mjesni školarci Dvojezične škole, Bizonjski tamburaši i Tamburaški sastav Lipovice iz Koljnofa. Za kulturnim programom Društvo će otvoriti oblok i u jednoj prostoriji kulturnoga doma će se predstaviti jedan stari, zanemareni, pozabljeni običaj, kojega su uspjeli obnoviti, zahvaljujući angažiranoj mladini u selu. Roditeljska zajednica mališanov u čuvarnici poziva 11. decembra, u nedilju početo od 14 uri na božićnu djelaonicu rukotvorin. Dica će moći napraviti šarolike dare i dugovanja vezana uz Božić, a odrašćeni će se družiti uz kavu. Dohotki i dobrovoljni dari idu na račun čuvarnice. Svaku subotu, u Adventu, Djelatna zajednica roditeljev školske dice čeka na vinokušanje stanovnike, svi dohotki i pinezne ponude i ovde idu dicitu u školu ter čuvarnicu.

SANTOVO – U vrijeme došašća vjernici se pripremaju za Božić učestaliom molitvom i pokorom, posebno odlaskom na jutarnje mise zornice. U Santovačkoj župi ustaljena je i trodnevna duhovna priprava na hrvatskom i mađarskom jeziku, koja se održava u okviru misnoga slavlja, pozivanjem gostujućih svećenika, uz prigodnu propovijed i mogućnost ispovijedi na materinskom jeziku. Trodnevna duhovna priprava za Božić ove će godine biti u župnoj crkvi od 12. do 14. prosinca. Duhovnu pripravu hrvatske zajednice sva tri dana, s početkom u 18 sati, vodit će velečasni Gabrijel Barić, kapelan središnje seksarske župe.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska manjinska samouprava XII. okruga srdačno Vas poziva 9. decembra, u petak s početkom u 17 uri na javnu tribinu i kulturni večer s pjevačkim zborom Ljubičica, HKD Gradišće i Tamburaškim sastavom Koprive iz Petrovoga Sela. Mjesto priredbe je Zgrada samouprave XII. okruga (Budimpešta, Ulica Böszörményi 23-25).

BUDIMPEŠTA – Glede zaštite okoliša Europe, 2011. godina bila je vrlo uspješna, naime države uz rijeku Dravu odlučile su utemeljiti zajednički prirodni rezervat. Plan izvodivosti prekograničnoga biosfernog rezervata UNESCO-a pokraj Mure, Drave i Dunava izrađen je na međunarodnoj konferenciji u glavnome gradu 28. listopada. Područje Mura–Drava–Dunav s osebjnim krajolikom obala i staništima na 800 tisuća hektara glede biološke raznolikosti „Posljednji je raj Europe“ – kazao je Gábor Figeczky, ravnatelj mađarskoga WWF-a.

SEPETNIK – Hrvatska manjinska samouprava toga naselja već tradicionalno u vrijeme došašća organizira Susret hrvatskih pjevačkih zborova, ovaj put 10. prosinca u 17 sati u mjesnom domu kulture. Na Susretu će nastupiti zborovi iz Fićehaza, Mlinaraca, Pustare, Sepetnika, Serdahela, Kerestura, Sumartona, Petribe i Kaniže. Organizatori sve znatizeljnike srdačno očekuju.

DOMBOVAR – U organizaciji, ove godine, Hrvatske samouprave grada Dombovara, na čelu s predsjednikom Gaborom Vargom Stadlerom, 15. prosinca priređuje se proslava Dana manjina u gradu. U svečanom gala programu koji počinje u 17 sati u dvorani Stručne srednje škole Apáczai Csere János, među ostalima, nastupit će folklorši i orkestar pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležje. Uz njih u programu će sudjelovati predstavnici romske, njemačke i armen-ske manjine koji žive u Dombovaru.

BARČA – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 16. prosinca, s početkom u 17 sati priređuje se godišnja obvezatna javna tribina spomenute samouprave, kaže za Hrvatski glasnik predsjednica barčanske Hrvatske samouprave Jelica Čende.

PEČUH – Već tradicionalno, Manjinsko vijeće grada Pečuha, što ga čine predsjednici devet manjinskih samouprava u gradu, s nekoliko zastupnika gradske Skupštine organizira potkraj prosinca Dan manjina grada Pečuha. Svake je godine jedna od manjina organizator i domaćin programa. Ovogodišnji Dan manjina grada Pečuha bit će 19. prosinca u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave u predvorju Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležje. Sve manjinske samouprave iz svoga proračuna za tu priliku izdvojit će 50 tisuća forinti. Program Dana obilježit će folklor. Nastupit će KUD Tanac, KUD Baranja te učenici Hrvatske škole Miroslava Krležje.

PEČUH – Kako saznajemo od glavnoga organizatora zastupnika gradske Skupštine grada Pečuha, zastupnika Fidesza Joze Harija, podrijetlom Hrvata, 20. prosinca, s početkom u 19 sati organizira se Božićni koncert u Koncertnoj dvorani „Kodály”. Zvijezda je koncerta Krunoslav Kićo Slabinac, a planiran je i nastup domaćih izvođača: Orkestra Vizin iz Pečuha, Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni” iz Martinaca te Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae iz Pečuha. Ulaznice se prodaju po cijeni od 2 000 forinti.

U Hrvatskoj uvjerljivo pobijedila lijeva opcija

Idemo na posao, ne smijemo iznevjeriti sve ljude koji su nam danas dali dobru ljudsku vjeru – poručio je u noći izborne pobjede Kukuriku koalicije Zoran Milanović, predsjednik SDP-a, novi hrvatski premijer, prema privremenim rezultatima izbora koje je objavilo Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, obračunajući se mnoštvu u izbornom stožeru spomenute koalicije. SDP sa svojim koalicijskim partnerima osvojio je mandat i nalazi se pred velikim očekivanjima građana Hrvatske, umornih od korupcijskih afera, nezaposlenosti i siromaštva u koje se sve više tone, te rastućih socijalnih razlika.

Pobjednici parlamentarnih izbora 2011. u Hrvatskoj, stranke ljevice (SDP, HNS, IDS, HSU), na čelu s novim mandatarom hrvatske vlade Zoranom Milanovićem

Milanović je biračima koji nisu dali potporu Kukuriku koaliciji poručio da će svaki dan voditi računa da budu i njihova dobra vlast, a političkim suparnicima kako je njegova i želja njegovih koalicijskih partnera da i s njima (suparnicima) radi zajedno u Hrvatskom saboru na dobrobit Hrvatske. Dodao je kako je politika konfliktan posao, ali ne mora biti i posao u kojem se ratuje i vrijeđa, unatoč različitim interesima, svjetonazorima i frustracijama. SDP, HNS, IDS i HSU u Kukuriku koaliciju, kazao je, okupili su se da učine nešto dobro za Hrvatsku, a danas su im građani dali povjerenje da to i učine. Dakle odgovornost je golema. Milanović je kazao kako će pozvati iskreno na suradnju sve političke stranke u Saboru kojima je Hrvatska na srcu i koji imaju ideje. Ističući kako je Hrvatska pred ulaskom u EU, zahvalio je svim vladama, kao i ovoj koja odlazi, na njihovu doprinosu, jer su svi, rekao je, radili u najboljoj vjeri i svatko najbolje što je znao. Zahvalio je i svima koji su radili za Hrvatsku, posebno hrvatskim braniteljima i njihovim obiteljima.

„Naša politika bit će politika pravednosti i poštene plaće za pošten rad. Mi smo stranke ljevice, liberalne stranke, na srcu su nam moderne progresivne vrednote, ali poštujemo i tradiciju. Učinit ćemo sve da Hrvatska bude dobro i pravedno mjesto za život, kazao je budući hrvatski premijer, SDP-ov predsjednik

Zoran Milanović. U novoj vladi njegovi najbliži suradnici bit će tri potpredsjednika, dva iz SDP-a i jedan iz HNS-a.

Prema pisanju Novog lista, potpredsjednica SDP-a Milanka Opačić vodit će resor društvenih djelatnosti, odnosno socijale, Neven Mimica široko područje unutarnje i vanjske politike te poslova EU-a, a šef HNS-a Radimir Čačić gospodarstvo u najširem smislu, i pod njegovom kapom bit će šest ministarstava, od samoga gospodarstva preko regionalnog razvoja do financija.

Kako se navodi u stožeru SDP-a i Kukuriku saveza, do 9. prosinca Milanović će sigurno odrediti sve i predsjedniku Ivi Josipoviću otići s kompletnim popisom imena ministara.

Prema neslužbenim informacijama iz DIP-a na izbore je izašlo oko 62 posto upisanih birača, odnosno oko 2 milijuna i 300 tisuća, a u dijaspori je izlaznost bila tek oko pet posto.

DIP JE izvijestio o rezultatima nakon 100 posto obrađenih biračkih mjesta. Kukuriku je osvojio 80 mandata plus jedan manjinski, a HDZ 44 mandata plus 3 iz dijaspore. Iz Državnog izbornog povjerenstva navode kako se radi o privremenim rezultatima izbora.

Kukuriku koalicija ima 53 posto mandata u novom sazivu zakonodavnog tijela Republike Hrvatske. Bez dodatnih koalicija i

bez poslijeizborne potrebe za osiguravanjem vladine većine. Riječ je o uspjehu kakav u ovom izbornom modelu, koji je na snazi već četvrti izborni ciklus, nije ostvario nijedan izborni činitelj.

SDP prvi put otkako se održavaju demokratski višestranački izbori u Hrvatskoj, osvojio je najveći broj saborskih mandata, pa je u poziciji da prvi put od 1990. preuzme glavnu odgovornost za politički i gospodarski smjer u kojem će krenuti Hrvatska. Uza sebe ima koalicijske partnere koji zasad ne pokazuju bilo kakav oblik značajnija soliranja, a nasuprot sebe HDZ kojemu je jedina utjeha da povijesni poraz iz 2000. nije zamijenio još uvjerljivijim ove godine.

Kukuriku koalicija pobjednik je parlamentarnih izbora

7. saziv Sabora prema privremenim rezultatima

Prema posljednjim podacima Državnog izbornog povjerenstva, riječ je o stanju u ponedjeljak ujutro, Kukuriku koalicija pobjednik je parlamentarnih izbora. Osvojila je 80 zastupničkih mandata, HDZ je s koalicijskim partnerima HGS-om i DC-om te s mandatima iz dijaspore osvojio 47, Hrvatski laburisti i HDSSB šest mandata, HSS dva mandata, Nezavisna lista Ivana Grubišića dva mandata, po jedan mandat osvojili su Ruža Tomašić i HSS, SDSS tri mandata, te mađarska, talijanska, češka, romska i albanska manjina po jedan zastupnički mandat.

Kukuriku je prema dosadašnjim nepotpunim rezultatima osvojio sve hrvatske gradove, osim Gospića, gdje je slavio HDZ.

Prema rezultatima Kukuriku koalicija odnijela je pobjedu u osam izbornih jedinica, a HDZ u dvije (devetoj i petoj) i dijaspori.

„Nemamo nikakvih saznanja o potrebi ponavljanja izbora na bilo kojem biračkom mjestu, primjerice zbog viška glasačkih listića”, rekao je Branko Hrvatinić, predsjednik DIP-a.

Kazao je i kako na izborima nije bilo

nikakvih izgreda, nego samo marginalnih događaja poput alkoholiziranosti na biračkome mjestu. Predsjednik DIP-a također je kazao i da je na izborima sudjelovalo oko 70.000 osoba u biračkim odborima. Konstituirajuća sjednica Sabora mora se održati u roku 20 dana od objave službenih rezultata.

Pripadnici manjina i zastupnici Hrvatskoga sabora

Među osam zastupnika manjina u Hrvatskom saboru polovicu čine nova imena. Usporedno s „glavnom” izbornom kampanjom, vodila se i žestoka borba među manjinama, točnije unutar pripadnika i kandidata manjina čiji će predstavnici ući u Hrvatski sabor.

Prema posljednjim dostupnim rezultatima, u XII. izbornoj jedinici, koja je rezervirana za predstavnike nacionalnih manjina, najviše glasova od kandidata srpske nacionalne manjine dobio je Milorad Pupovac, drugi je Vojislav Stanimirović te treći Jovo Vuković s 4545 glasova.

Svi iz SDSS-a. (U popisu birača srpske nacionalne manjine bilo je 181 645 birača, od čega je njih oko 14% ostvarilo svoje biračko pravo i glasovalo za predstavnike srpske nacionalne manjine u XII. izbornoj jedinici.)

Predstavnik talijanske manjine i u novom sazivu Sabora bit će Furio Radin, koji je bio i jedini kandidat te manjine. Žestoka se borba vodila kod mađarske nacionalne manjine koju će, po posljednjim DIP-ovim podacima, predstavljati Deneš Šoja. U popisu birača mađarske nacionalne manjine, po DIP-ovim podacima, bilo je 9730 birača, od čega je njih oko 50% ostvarilo svoje pravo glasa u XII. izbornoj jedinici za kandidate mađarske nacionalne manjine. Što se tiče Čeha i Slovaka, na prvom je mjestu Vladimir Bilek, inače kandidat Kukuriku koalicije. Za jedno mjesto bori-

le su se austrijska, bugarska, njemačka, poljska, romska, rumunjska, rusinska, ruska, turska, ukrajinska, vlaška i židovska nacionalna manjina, a najviše povjerenja birača osvojio je Nedžad Hodžić. I na kraju, od predstavnika albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine u Hrvatski sabor ući će Veljko Kajtazi.

Imenovanje mandatar nakon službenih rezultata

Kada će biti konstituiran novi saziv Hrvatskog sabora, ovisi o tome kada će biti objavljeni službeni izborni rezultati. Zakon o

izborima zastupnika propisuje da se konstituirajuća sjednica mora održati u roku 20 dana od provedbe izbora, što ne znači od dana kad je održano glasanje, nego od dana kada je konačno završen izborni tijek, a to je službena objava konačnih rezultata. Kad će to biti, ovisi o tome hoće li za dva tjedna biti ponavljanje izbora na nekim biračkim mjestima zbog uočenih nepravilnosti, kao što je bilo na prijašnjim izborima, što je pomaknulo rokove za objavu službenih rezultata, premda ponovljeni izbori nisu mogli utjecati na ukupni ishod izbora.

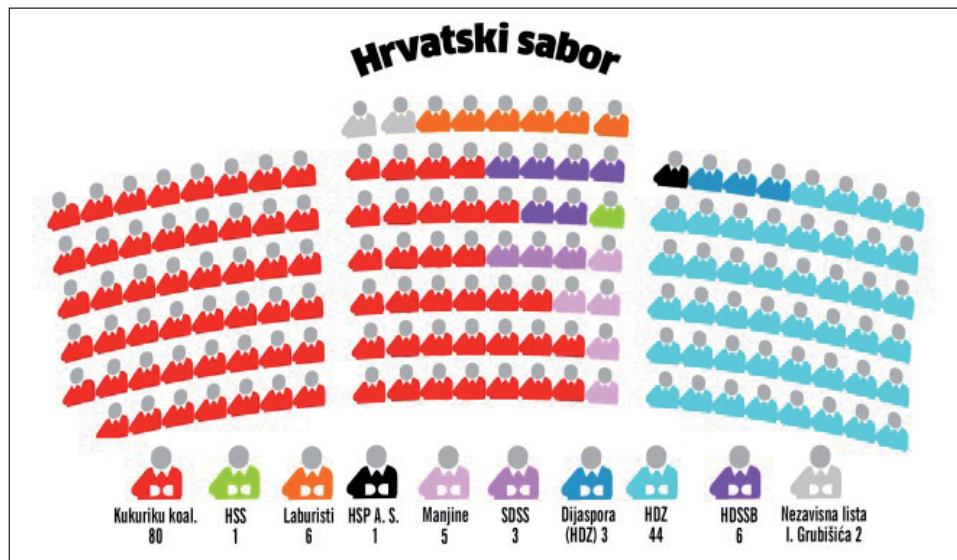
Osim toga, kandidati i birači mogu podnijeti žalbu Državnom izbornom povjerenstvu u roku 48 sati od provedbe izbora, a u istom roku DIP mora odgovoriti na žalbu. U jednakom roku na DIP-ovu odluku moguće je žaliti se Ustavnom sudu, koji također mora odgovoriti u roku 48 sati.

Tek nakon objave službenih rezultata može se očekivati da će predsjednik Republike Ivo Josipović Zorana Milanovića imenovati mandatarom za sastav nove vlade. Mandatar mora u roku 30 dana Saboru predstaviti članove vlade i njezin program i zatražiti povjerenje. Praksa je 2003. i 2007. bila da se povjerenje vladi izglasava dan nakon konstituiranja Sabora, jer prethodno treba izmijeniti zakone kojima se regulira sastav i djelokrug vlade i drugih državnih tijela.

Svaka dosadašnja vlada naime osnivala je nova ministarstva, a stara ukidala ili spajala, a takve promjene najprije treba ozakoniti.

bpb

Foto: Hina

UNDA – Undansko hrvatsko društvo i ovo ljeto ima želju polipšati adventsko vrijeme s tradicionalnim adventskim koncertom u svojem selu. Program se začme u mjesnoj crkvi 10. decembra, u subotu u 16.30 uri. Nastupaju diji tanoši Unde s božićnim čestitkama, Tamburaško društvo Zelenjaki iz Gerištofa (Austrija), tamburaški sastav Veseli Gradišćanci iz Unde, klapa Staro vino iz Austrije, skupa s jačkarnim zborom Vesele Gradišćanke iz Unde. U okviru kulturnoga programa promovirat će se i DVD-snimka Undanski običaji. Za koncertom svi nazočni su pozvani na čaj, zakipljeno vino i kolač a usput se more pogledati i božićni sajam.

PRISIKA – Pjevački zbor Zviranjak srdačno čeka sve goste i zainteresirane na adventski koncert u mjesnu crkvu 11. decembra, u nedilju, za večernicom u 14.30 uri. U programu sudjeluju pjevački zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana, zbor Danica iz Bika, mišani zbor Zora iz Kisega, crikveni zbor iz Prisike i gostodavatelji, zbor Zviranjak. Za koncertom svi su pozvani na agape.

SAMBOTEL – Društvo sambotelskih Hrvatov, na čelu s Francijem Jurašićem, je jur po drugi put zaklalo svinju na petrovskom majru 2. decembra, u petak. Kako je rekao predsjednik ovoga Društva, cilj je da se dica upoznaju s djeli oko klanja svinj, i što svega se mora udjelati dokle se meso zajde na stol. Lani su kotrigi Društva tu živu prezentaciju održali školarom hrvatskoga jezika u sambotelskoj Osnovnoj školi Mihály Váci, a ljetos su je prosili iz sambotelske Osnovne škole Antal Reguly, s nimškom nastavom, neka je upeljaju u ov zanimljivi čin, koji je u cjelini nepoznat za jednoga školaru a varošu. Prošloga petka se je skuhalo zelje, speklo se je meso i garantirano nigdor ni zašao gladan domom. Lani je ostala jedna šunka, to su sambotelski Hrvati pojeli na Silvestar, a kako izgleda i ovput će Staromu ljetu zbogomdati jilom i pilom. Kako se povida, pri klanju svinje ni ovput nije falila dobra vinska kapljica, niti žgano, jer kako je Franci Jurašić rekao, rodod iz Petrovoga Sela, prez toga i nij poštenoga svinjokolja.

POGAN – Mjesna samouprava priređuje božićni program za sve stanovnike sela, u kojem će nastupati domaća društva, tako i Ženski pjevački zbor Snaše. Program se priređuje u mjesnoj katoličkoj crkvi. Potom se u blagovaonici mjesne škole očekuju mještani s napunjene 62 godine života i stariji na druženju umirovljenika, a učenici škole na božićnom će sajmu prodavati svoje rukotvorine. Navedeni će programi biti 16. prosinca, s početkom u 17 sati.

Deset godina suradnje zadarskog sveučilišta i serdahelske škole

Jedno je desetljeće već prošlo otkako su u serdahelsku Hrvatsku okružnu školu Katarine Zrinski prvi put stigli studenti odjela za izobrazbu učitelja i odgojiteljica Sveučilišta u Zadru na hospitaciju. Tijekom desetogodišnje suradnje domalo dvjesto studenata upoznalo se s pomurskim Hrvatima, odnosno hrvatskim narodnosnim odgojem u Mađarskoj, a isto toliko djece ljetovalo je u prekrasnom Zadru. Osim razmjene studenata i učenika, organizirani su i stručni susreti profesora i učitelja. U povodu desete obljetnice, od 10. do 13. studenoga, četrnaestero profesora zadarskoga sveučilišta gostovalo je u Serdahelu i u Pečuhu. Predvodio ih je pročelnik odjela dr. sc. Robert Bacalja, a od 13. do 20. studenoga zadarski su studenti s prof. dr. Smiljanom Zrilić, koordinatoricom praktičnih vježbi, po običaju, tjedan dana imali sate u serdahelskoj školi.

Suradnja je započela još 2002. g. zahvaljujući pročelniku dr. Robertu Bacalji, koji je na nekom varaždinskom skupu čuo za serdahelsku školu, gdje se njeguje hrvatski jezik i kultura, pa uspostavio vezu s ondašnjom ravnateljicom Jolankom Tišler. Ona je ob-

Marija Bišković Tišler,
ravnateljica
serdahelske škole

jeručke prihvatila ponudu za suradnju, a s istim oduševljenjem nastavila sadašnja ravnateljica Marija Bišković Tišler. Suradnja zadarskoga sveučilišta s Hrvatima u Mađarskoj proširila se i na Sveučilište u Pečuhu s katedrom za kroatistiku i sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj. Od tada svake godine profesori međusobno sudjeluju na kroatističkim skupovima.

U okviru suradnje serdahelske i zadarske ustanove uzastopce svake godine stiže dvadeset studenata na hospitacije, odnosno održavanje sati glazbene umjetnosti, tjelesnog odgoja, tehnike i hrvatskoga jezika. Sadržaji su prilagođeni dobi i znanju hrvatskoga jezika, jer je cilj posjeta, osim upoznavanja s njihovim školskim programom, da djeca hrvatskoga podrijetla mogu saobraćati s izvornim govornicima hrvatskoga jezika. Sati s budućim učiteljicama i učiteljima vrlo su zanimljivi, uvijek ima pjevanja, mnogo slika, veselih križaljki i mnogo zanimljivosti, no ipak je najveseliji posljednji školski dan, slobodno druženje s djecom i nastavnicima, zajednički ples, razgovori, razmjenjivanje adresa, davanje pokloničića. Ima učenika koji vode dnevnik posjeta i potpisa studenata. Gosti učenje jezika pomažu ne samo svojom nazočnošću nego svaki put donesu hrvatske knjige, časopise izrađuju nastavna pomagala, što ostavljaju serdahelskoj ustanovi. Profesorica Zrilić, koja je tzv. katalizatorica suradnje, svake godine nudi stručnu pomoć za serdahelske pedagoge i u usavršavanju hrvatskoga jezika, a i u stručnom znanju pedagogije. Pripremila

Dr. Smiljana Zrilić

je više puta usavršavanje o raznim temama pedagogije kojima se ona posebno bavi, o povezanosti odgojnih postupaka roditelja i školskog neuspjeha, o integrativnom pristupu istraživanja apsentizma učenika.

Ove su godine serdahelski nastavnici i odgojiteljice mogli čuti o metodama podučavanja djece s poremećajem pozornosti.

Ovogodišnji je susret bio izniman po tome što je na sat likovnog odgoja stigao Josip Zanki, hrvatski akademski slikar, predsjednik Hrvatskoga društva likovnih umjetnosti, i ustrojio likovnu radionicu te podario slike za školu koje su nastale u okviru Projekta „Dolazak u baštinu”, u koji su projekt uključili mnogi slikari iz svijeta, a na posredan način i serdahelska djeca.

Dr. Robert Bacalja

Profesor dr. Robert Bacalja suradnju smatra vrlo dobrom. Prema njemu, hospitacija studenata izvan Hrvatske, ali u hrvatskoj zajednici velik je izazov, studenti se upoznaju s metodom rada narodnosnih ustanova, svaki je naraštaj vrlo zadovoljan, gostoprinstvo je uvijek izvrsno. Sveučilište jednako tako srdačno prima tijekom ljeta serdahelske učenike na tjedan dana, koji su smješteni u studentskome domu i upoznaju se sa znamenitostima Zadra, odnosno s okolicom. Inače zadarsko sveučilište surađuje i s pedagoškom školom iz Željeznog (Austrija), ostvaruje se razmjena studenata, a sličnu suradnju žele i s pečuškim sveučilištem.

– Otkako dolazimo u Serdahel, nastavnici zamjetno napreduju u znanju hrvatskoga jezika

Gosti iz Zadra nikada ne dođu praznih ruku

Izlet u Budimpeštu

Zadarski profesori i studenti sa serdahelskim kolegama učiteljima

ka, a to je isto jedan od ciljeva naše suradnje te da podržavamo Hrvate izvan naše domovine u očuvanju hrvatskog identiteta, jezika i kulture i da razmjenjujemo iskustva na polju odgoja i obrazovanja – kaže doktorica znanosti Smiljana Zrilić, koja sa svojom otvorenošću, ljubaznošću i znanjem svesrdno pomaže djelatnike serdahelske ustanove. Tijekom deset godina veoma su je zavojevali ne samo učitelji i učenici, nego i žitelji. Ona ni tijekom godine ne zaboravlja na serdahelske prijatelje, posjeti ih na festivalu gibanice, primi ih u Zadru jer, kako reče, u Serdahelu je naišla na tako tople, ljubazne ljude da ih već osjeća dijelom svog života, za nju, a i za sveučilište uopće nije upitno hoće li se suradnja nastaviti.

Uz uobičajeni program studenata, hospitacija i izleta u Budimpeštu deseta je obljetnica obilježena i kulturnim programom, učenici su predstavili dio hrvatskih pomurskih običa-

ja, pjesama i plesova. Studenti ni ovaj put nisu bili razočarani. Ante Gusić, student četvrte godine iz Benkovca, javio se na hospitaciju jer je čuo o vrlo dobrim iskustvima od prijašnjih naraštaja. On je s gitarom odmah uspio pridobiti djecu na pjesmu i naučiti im dalmatinske pjesme, kao što su Plovi barka, Večeras je naša fešta.

Kristina Brzoja iznenađena je mirnoćom djece, koliko paze na učiteljicu. Reče da je u prvom i drugom razredu bilo jezičnih poteškoća, no u prevladavanju je pomogla učiteljica. U 3. i 4. razredu su prikazali znamenitosti Zadra, što će moći posjetiti u okviru suradnje kada završe 7. razred.

Katarinu Bunić veoma je dojmila i Budimpešta, pa su se s kolegicama dogovorile da se svakako trebaju vratiti i provesti više dana u glavnom gradu Mađarske.

Beta

DUBROVNIK, KOLJNOF – Folklorni ansambl Lindo u Dubrovniku, Adria kongres, turistička agencija pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma Republike Hrvatske, Grada Dubrovnika, Dubrovačko-neretvanske županije ter Agencija za odgoj i obrazovanje priređuje od 11. do 13. decembra, Međunarodni znanstveni interdisciplinarni simpozij, pod naslovom Hrvatska folklorna i etnografska baština u svitlu dubrovačke, svitske i turističke sadašnjosti u Dubrovniku. Na simpoziju će sudjelovati i Ingrid Klemenšić, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Koljnofu, voditeljica školskih tamburašev u Dvojezičnoj školi Mihovil Naković ter glavna urednica kalendara Gradišće, u Austriji. Cilj simpozija je da pozvani i prijavljeni znanstvenici, folkloristi, etnologi, muzikolozi, režiseri, povjesničari, turistički djelatnici, predstavnici folklornih ansambl, publicisti, dizajneri i kreatori raspravljaju na temu revalorizacije folklorne i etnografske baštine s posebnom naglaskom na dubrovački, hrvatski, europski folklor na drugi kontinenti. Zvana toga, u trodnevnom programu je izlet u Konavle, stručno razgledavanje i šetnja u gradu Dubrovniku, kazališna predstava u Kazališću Marina Držića. Stručni skup se završava na Danu Svete Lucije, kad se svečuje zaštitnica svitline i kad Folklorni ansambl Lindo tradicionalno ima svoj večer, ujedno i humanitarnu priredbu posvećenu slipim i slabovidnim osobam.

LUKOVIŠĆE – Već je tradicija u hrvatskim podravskim naseljima u Šomođskoj županiji, u Lukovišću, Brlobašu, Potonji i Novom Selu, proslava seoskog Božića. Tako će biti i ove godine. Prilika je to za zajedničko okupljanje u vremenu došašća, u organizaciji i s potporom mjesnih i hrvatskih samouprava spomenutih naselja. Tako će 16. prosinca seoski Božić, s početkom u 18 sati biti proslavljen u Potonji, 17. prosinca, s početkom u 18 sati u Novom Selu, 18. prosinca, s početkom u 15 sati u Lukovišću, a istoga dana, s početkom u 19 sati u Brlobašu.

Dan manjina Šomođske županije

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije te uz potporu i sudjelovanje županijskih samouprava Nijemca i Cigana Šomođske županije, i ove se godine priređuje Dan manjina Šomođske županije. Bit će to 16. prosinca u predvorju barčanske Gimnazije Ferenc Széchényia, s početkom u 18 sati. Predstaviti će se sve manjine sa svojim programom, a Hrvati s pečuškim Hrvatskim kazalištem koje će izvesti komediju Ivica Jakočevića Albin bircuz.

Predstavljena izdanja Panonskog instituta

U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh, 24. studenog u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae održana je književna tribina na kojoj su predstavljena najnovija izdanja Panonskog instituta iz austrijskog Pinkovca. Gost Stjepana Blažetina, voditelja tribine, predsjednika Matice hrvatske Ogranak Pečuh, bio je Robert Hajszan, ravnatelj Panonskog instituta.

Panonski institut utemeljen je 7. prosinca 1993. godine u Pinkovcu (Güttenbach) u Austriji poradi čuvanja kulture panonskoga

prostora. Osim predavanja o prošlosti gradišćanskih Hrvata, održavanja književnih večeri, organiziranja različitih izložaba, jedna od najvažnijih djelatnosti Panonskog instituta jest nakladnička djelatnost.

Godinu dana nakon utemeljenja, 1994, izlazi iz tiska prvi nakladnički projekt Panonski ljetopis, godišnjak koji redovito izlazi sve do danas. Osim ljetopisa Panonski institut

objelodanjuje i povremeno izdanje pod naslovom Panonski list, koji također izlazi do danas.

Uza spomenuta periodična izdanja Panonski institut sve je značajniji i kao književni projekt okrenut prije svega prema hrvatskoj književnosti koja nastaje izvan Hrvatske. Između ostaloga objavljene su pjesničke zbirke i hrvatskih autora iz Mađarske, kao što su Timea Horvat, Đuro Franković i Ivan Horvat.

bpb

Rijeka u mađarskom sjećanju

Muzej grada Rijeke, u suradnji s budimpeštanskim Institutom „Balassi”, 1. prosinca priredio je izložbu Rijeka u mađarskom sjećanju predmeta iz privatne zbirke kolekcionara Csabe Skultétya. Suorganizatori su izložbe Nacionalna knjižnica Széchenyi i budimpeštanski Muzej primijenjene umjetnosti. Izložba je otvorena do 25. veljače 2012. Izložba se sastoji se od zbirke dokumenata, grafika, novinskih izrezaka, crteža i uporabnih predmeta vezanih uz doba mađarske vladavine Rijekom. Izložbu je otvorio potpredsjednik mađarske vlade

Tibor Navracsics, govoreći na hrvatskom jeziku. Kazao je da izlošci otvaraju sjećanje na zlatno doba Austro-Ugarske kada su veze Rijeke i Ugarske bile najčvršće. Dodao je da se ne smiju prepustiti zaboravu mađarske zasluge izgradnje Rijeke te željeznice do Budimpešte. Sada, 100 godina nakon tog razdoblja, veoma je važno kulturno nasljeđe Rijeke kao izuzetnoga spoja srednjoeuropske te mediteranske tradicije i kulture, rekao je Navracsics. Riječki gradonačelnik Vojko Obršnel istaknuo je kozmopolitsko ozračje Rijeke ističući da su u razdoblju koje oslikava izložba bila najintenzivnija miješanja naroda na području Rijeke. Dodao je kako obje nacije baštine tragove zajedničke prošlosti, ali i otvaraju nove putove suradnje ulaskom Hrvatske u EU.

Ravnatelj Muzeja grada Rijeke Ervin Dubrović naglasio je vrijednost desetljetne suradnje ovog muzeja s mađarskim ustanovama, muzejima, knjižnicama i arhivima u pripremi nekoliko postavljenih izložaba

Zahvala

U ime sadašnjih članova Orkestra Vizin zahvaljujemo hrvatskim manjinskim samoupravama u Pečuhu, Barči i Kalači te salantskome KUD-u Marica što su nas predložili za nagradu Hrvatske državne samouprave, a jednako tako zahvaljujemo HDS-u što je taj prijedlog odobrio.

LUKOVIŠĆE – U osnovnoj školi, u kojoj svi učenici pohađaju nastavu hrvatskoga materinskog jezika, 16. prosinca priređuje se školska svečanost kojom će se obilježiti predstojeći božićni blagdani. Svečanost počinje u 13 sati.

PEČUH – U katedrali, 16. prosinca, u organizaciji Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae te uz potporu tamošnje Hrvatske samouprave, priređuje se tradicionalni Hrvatski božićni koncert. Misa na hrvatskom jeziku, koju će predvoditi velečasni Franjo Pavleković uz koncelebraciju svećenika Hrvata iz Baranjske županije, počinje u 16 sati. Misu će pjevati Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae uz orguljašku pratnju Lászla Cseha. Nakon mise slijedi hrvatski adventski program kojem sudjeluju polaznici Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, a potom, s početkom u 17 sati i 30 minuta, Božićni koncert uza sudjelovanje KUD-a I. K. Adamović iz Čepina (Hrvatska).

PEČUH – Dana 20. prosinca, dan prije zimskih ferija, u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže priredit će se tradicionalni božićni program u izvedbi učenika učeničkog doma, koji je s njima iz godine u godinu priređivala nastavnica Erika Žarac.

Trenutak za pjesmu

Jasna Melvinger

**Drž jezik za zubima
Šutnja ubija**

**Jezik te svrbi
Ostah bez skrbi**

**Napokon riješih
Jezik razdriješih**

**Jezik je pogan
Čist je oganj**

**Riječ na vrh jezika
Smrt ote jeziva**

**Jezik je oštar
Bez glave ostah**

**Što će ti jezik
Nauči basic**

Viški kazalištarci među Hrvatima u Mađarskoj

Foto: Ákos Kollár

Svečana večera u pogrebnom poduzeću, uz Hamleta u selu Mrduša Donja, jedna od najvećih dramskih uspješnica dramskoga pisca Ive Brešana, koja je praižvedbu imala u poljskom gradu Lodzu. Hrvatsku premijeru imala je 1982. na sceni HNK Split. Tekst kao stvoren za Amatersko kazalište „Ranko Marinković“ iz Visa, koje je posredstvom Hrvatske kulturne udruge i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa sa spomenutom predstavom uprizorenom ove godine gostovalo 23. studenog u Hrvatskoj školi Miroslava Krležu u Pečuhu, a sutradan, 24. studenog, u martinačkom domu kulture.

Amatersko kazalište „Ranko Marinković“ utemeljeno je kao Viška kazališna družina 1996. godine pri Kulturnom društvu Vis. Ime je dobilo po književniku Ranku Marinkoviću, jednom od nekoliko slavni ljudi koji dolaze s Visa. Danas je u samom vrhu hrvatskih amaterskih kazališta. Družinu je osnovao i otad je vodi Lenko Blažević.

Radnja predstave Svečana večera u pogrebnom poduzeću smještena je u dalmatinsko mjestance, negdje na obali, može to biti i gradić Vis, u koje stiže Amerikanac Gršković (Zdenko Karuza) hrvatskog podrijetla koji se, navodno, u Americi obogatio. Dolazi u pog-

rebno poduzeće i želi kupiti stoljetnu grobnicu obitelji Della Scala. Oni koji imaju u toj priči što reći, domaći moćnici, u nadi kako će zaraditi za svoj džep, spremni su prodati taj kulturno-povijesni spomenik. Predvodi ih Murina (Ivo Pečarević), upravitelj pogrebnog poduzeća, a u stopu ga prate ravnatelj hotelskog kompleksa Kozlina (Bogoljub Mitraković) i predsjednik mjesne zajednice Bajdo (Marinko Zubčić). I nakon što je sve dogovoreno, pojavljuje se Michelangelo iz obitelji Della Scala... Sklapanju toga „posla stoljeća“ žestoko se od samoga početka protivi Miki (Lenko Blažević), knjigovođa u pogrebnom poduzeću, koji upozorava da zbog vlastite pohlepe čine grešku golemih razmjera... Uskoro to postaje jasno i ostalima jer se stvari ne odvijaju onako kako je planirano...

Režiju je potpisao Lenko Blažević, scenografiju Petar Beriš, glazbu Edo Botrić, a uza spomenute u predstavi igraju: Jure, čelnik grobara (Joško Pečarević); Lasica, nadriumjetnik (Ivica Roki); Don Felicio, mjesni župnik (Oliver Roki); Tica, mjesni redikul (Dino Peribonio), Mušica, probisvijet (Mario Fras). Inspicijent je Savonka Karuza, šaptač Sandra Pečarević, tehničko vodstvo Maja Karuza.

bpb

Matica hrvatska Ogranak Pečuh i Hrvatski klub August Šenoa

srdačno Vas pozivaju na književnu tribinu koja će se održati 13. prosinca (utorak) 2011. s početkom u 18 sati u Hrvatskom klubu August Šenoa (Pečuh, ul. Esze Tamás br. 3.)

Predstavljamo:

SOKCSEVITS DÉNES:
HORVÁTORSZÁG
A 7. századtól napjainkig

Tribinu vodi: Stjepan Blažetin

Knjiga se može kupiti po cijeni od 5.000 Ft.

Zidni Hrvatski katolički kalendar 2012 u svaku hrvatsku kuću!

Naručite što prije zidni Hrvatski katolički kalendar za 2012. godinu po cijeni od 1000 forinti. Fotografije crkava iz svih krajeva Mađarske. Adresa: 1065 Budapest, Nagymező utca 68. Tel.: +36-1-269-2811; e-mail: croatica@croatica.hu.

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Snježna Gospa vas očekuje

Prošlo je već 300 godina otkako se nad Pečuhom uzdiže jedna kapelica, kapelica Snježne Gospe. Njezina pretpovijest seže u daleku prošlost, u 4. stoljeće. Papi Liberiju (352–366) u snu se pojavila Gospa kako bi mu pokazala mjesto gdje da sagradi njezinu crkvu u Rimu. Sve se to zbilo 5. kolovoza 366. g. Papa je tog jutra, usred ljeta, ugledao snijeg na jednom od sedam rimskih bregova (na brijegu Eskvilinu). To je čudo papa pripisao Gospi, pa je na tome mjestu dao sagraditi crkvu njoj u čast (današnje ime: Santa Maria Maggiore). Dvjesto godina nakon toga čudesnog događaja u Rimu je harala kuga. Narod je posljednje utočište tražio u Gospinoj bazilici. U procesiji kroz grad nosili su njezinu sliku – pripisuju je Svetom Luki – a procesiju je predvodio sam papa Grgur Veliki (590–604). Nakon procesije, vrativši se u baziliku, kuga je prestala. Od toga se doba Snježnoj Gospi pripisuje moć rastjerivanja raznih zaraza i bolesti.

Nakon turskih pustošenja i u gradu Pečuhu harala je kuga. Godine 1690/91. pečuški vjernici obećali su: ako kuga prestane, sagradit će kapelicu Snježnoj Gospi na istočnom dijelu grada. To su obećanje pečuški građani održali, pa su na ramenima, leđima nosili građevni materijal na bijelu stijenu. Kapelica je bila gotova 1697. i od toga doba očekuje sve pečuške vjernike, Mađare, Hrvate, Nijemce i sve ostale, da je posjete.

...

Šandor Lőrinc
svećenik

(Hrvatski glasnik, 2000/47)

Vršendani: Pavo Prevoz i supruga

Dvadeseta obljetnica Odsjeka za hrvatski jezik i književnost u Sambotelu

*„U tebi sam vijek svoj proživio,
Drevni i lijepi jeziče Hrvata:
Rođen na morskom pragu tvojih vrata,
Polako sam te, uz trud, osvojio.“*
(Vladimir Nazor: Hrvatski jezik)

Institut za slavensku filologiju, unutar Sveučilišnoga središća Savaria na Zapadnougarskom sveučilišću, u Sambotelu je svečevao 11. novembra, u četvrtak otpodne još i dvostruki jubilej. U novoj zgradi Sveučilišća u svečanoj dvorani su se okupili ugledni gosti, profesori, bivši studenti, iz cijele Ugarske, Hrvatske i Austrije da skupa proslavu 40. obljetnicu Katedre za ruski jezik i književnost ter 20. jubilej Odsjeka za kroatistiku u Sambotelu. Svečani skup je najprlje pozdravila Marija Janković, voditeljica Instituta za slavensku filologiju, potom je Mirjana Šteiner, studentica slavistike na II. godini recitirala pjesmu, Hrvatski jezik, od Vladimira Nazora.

Karlo Gadanji i Mijo Lončarić prilikom proslave

Glavni govorač proslave je bio prof. Karlo Gadanji, prorektor Sveučilišnoga centra Savaria ki se je u svojem svečanom govoru vratio na sam početak: – *Dvadeset godina nije puno vremena u povijesti svita, ali je značajan period u obrazovanju i žitku jednoga odsjeka. To je razdoblje planov, postavljanja temeljev, to je početak nečega trajnoga. Iako smo mladi, dost je posla iza nas. Bilo je loših i dobrih vrimen, bilo je uspjeha i neuspjeha, ali nikada nije bilo lijenosti i nemara.* U svezi osnutka kroatistike u Sambotelu negdašnji predstojnik katedre je spomenuo Hrvatski bal 1990. ljeta, i skupljanje potpisov ter tadašnje zastupnike Gradišćanskih Hrvatov, Jura Ipkovića, Čabu Horvatha, Franja Pajrića st., Mija Karagića, Mariju Pilšić, Zlaticu Benčić, Gezu Völgyia i mnoge druge ki su se odlučno borili da se pokrene djelovanje hrvatske katedre i na sambotelskoj Visokoj školi. Posebno je zahvalio ovput ondašnjemu rektoru Visoke škole, Jánosu Ikeru ki je dao zeleno svitlo katedri i početnomu sastavu profesorov, Žužani Meršić ter posudjenim profesorom iz Pečuha, Stjepanu Blažetinu ter Ernestu Bariću a i svim stručnjakom, predavačem i lektorikam ki su potom došli Matildi Bölcs, Stanislavi Renić, Milviji Gulešić, Mariji Jurić, Anđelki Tutek, Zlatanu Mrakužiću,

Ivani Perković, Nataši Možgon, Tomu Krekiću, Stjepanu Lukaču, Esteri Bošić, Kristini Glavanić, Andriji Handleru, ter isto tako i Ivoni Vegh. Nadalje je rekao, kako su

se u minuli ljeti ojačale veze s fakulteti, a i znanstvenimi institucijami uz ostalo i u Hrvatskoj. Osebjuno je istaknuo akademika Istvána Nyomárkaya, gdo jur već desetljeć prati djelovanje sambotelске slavistike, i pomagao je u znanstvenom napredovanju brojnih suradnikov. Zahvaljujući njemu je privatna knjižnica akademika Lászla Hadrovicsa donesena u Sambotel. Zato mu je Zapadnougarsko sveučilišće u julyju ovoga ljeta dodililo odličje „Doctor honoris causa“. – *Naša katedra hrvatskoga jezika i književnosti u proteklih dvajset ljet izvršila je svoju zadaću. Dala je domaćem okruženju cijele generacije djelatnikov u prosvjeti i kulturi. Uspostavila je brojne znanstvene i stručne veze, tako s domaćimi kot i stranjiskimi institucijami. Učvrstila je hrvatsku svist naših studentov i potvrdila da pripada jednoj velikoj porodici hrvatskoga naroda. U ime vodstva Zapadnougarskoga sveučilišća, Sveučilišnoga središća Savaria, čestitam na lipom jubileju i zahvaljujem našim predavačem i studentom na marljivom radu. Takaj zahvaljujem našim suorganizatorom ki su doprinesli uspjehu ove svetačnosti: Hrvatskoj državnoj samoupravi u*

Tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela je oduševio publiku u kulturnom bloku

Budimpešti, HMS-u Željezne županije, HMS-u Koljnofa, Narde i Petrovoga Sela ter njevim predsjednikom kot i Čabi Horvathu, direktoru Izdavačke kuće Croatica ki je za ovu svečanu priliku pripremio i izložbu – je rekao na kraju svojega govora Karlo Gadanji. U okviru svetačnosti je potom slijedila čestitka dekaniće, Katalin Molnár Horváth. Jubilarom je gratulirao i akademik István Nyomárkay ki je naglasio da u ovoj instituciji svenek je našao iskreno prijateljstvo, čistu znanost i u današnjem svitu sve rjeđe pojmljivi humanitet. Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave je istaknuo da HDS sve veću pažnju pokušava dati institucionalnoj pozadini školstva i da je vrlo važno djelovanje hrvatske katedre koje je započeto prlje dvajset ljet. Ujedno je najavio radosnu vist da je prilikom posjeta kod Ferenc Kovácsa, predsjednika Željeznožupanijske skupščine, ponudjena jedna škola i djački dom u Kisegu za hrvatske sridnjoškolce.

Profesor Ernest Barić iz Pečuha ki je s kolegom Stjepanom Blažetinom kontinuirano djelao na sambotelskoj katedri kih petnaest ljet, je ne samo čestitao jubilarom nego je rekao i slijedeće: – *Mi smo od samoga početka katedre bili tu pri ruki i nastojali smo pomoći kolegam. Spomenem to i zato jer ti potpisi kad su se na balu i na drugi mjesti pokupljali, onda je rečeno da će Sambotel biti kot konkurencija Pečuhu, i na neki način dobro bi bilo to spriječiti. Stjepan Blažetin i ja smatrali smo da upravo sa svojim dolaskom ćemo manifestirati da nam je stalo do toga da ovde bude kvalitetna nastava. Prof. Mijo Lončarić je doprimio pozdrave iz matične nam zemlje, a Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije s osobitim naglaskom je osvrnuo pažnju na to da na ovom djelu Ugarske jur petsto ljet živu Gradišćanski Hrvati, ki su do dandanas obdržali svoj jezik, kulturu i identitet, zahvaljujući i svojim učiteljem. Čaba Horvath,*

direktor Izdavačke kuće Croatica uz čestitke je prikdao Karlu Gadanju i bon od vridnosti 100 jezero Ft za kupnju Croaticinih izdanj. Robert Hajszan, predsjednik Panonskoga instituta pak je na svetačnosti samo simbolično predao dvi PAIN-ove knjige, a ostala donirana izdanja su jur počivala u škatulji odzgora u prostoriji Katedre. Za istaknuto djelovanje je potom Karlo Gadanji uručio nagradu Fran Miklošič, Mariji Janković, ravnateljici Instituta za slavensku filologiju, Žužani Meršić, docentici na Katedri za hrvatski jezik i književnost u Sambotelu, Stjepanu Blažetinu, profesoru Odsjeka za hrvatski jezik i književnost u Pečuhu ter Robertu Hajszanu, predsjedniku Panonskoga instituta u Pinkovcu. U kulturnom programu su sudjelovali tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela ter solistica iz Unde, ujedno i studentica slavistike na II. godini, Sabina Balog. Za protokolarnim djelom rodjendansko svečevanje je nastavljeno gošćinom, druženjem ter i porizanjem torte.

-th-

Čaba Horvath prikdao je Karlu Gadanju bon za kupovanje Croaticinih izdanj

Jedan od odlikovanih je bio Robert Hajszan, predsjednik Panonskoga instituta u Pinkovcu

Pred rizanjem rodjendanske torte skupa su se veselili Marija Janković i Karlo Gadanji

Hrvatska večer u Kečkemetu

Već po običaju, počevši od njezina osnivanja, Hrvatska manjinska samouprava grada Kečkemeta pri kraju godine organizira dan Hrvata, gdje okuplja pripadnike hrvatske narodnosti i ljubitelje naše kulture u gradu i u okolnim naseljima. Ove se godine to održalo 26. studenog, a gosti priredbe bile su slamarske i folklorne sekcije Hrvatskoga kulturnog prosvjetnog društva (HKPD) „Matija Gubec“ iz Tavankuta.

Priredba je započela otvaranjem izložbe Slamarske sekcije HKPD-a Tavankut u kečkemetskome Muzeju narodne primijenjene umjetnosti.

Slamarke iz Tavankuta

Tavankut je bunjevačkohrvatsko selo, nalazi se u Vojvodini, pokraj mađarske granice, dvadesetak kilometara od Subotice. HKPD „Matija Gubec“ Tavankut osnovan je 1946. godine, ima šest sekcija: folklornu, tamburašku, slamarsku, dramsku, literarno-novinarsku i informatičku. Sredinom prošlog stoljeća formirana je Likovna kolonija, a unutar toga organizira se i slamarski odjel koji je danas nadaleko poznat po svojoj umjetnosti naivnoga slikarstva u tehnici slame. To je star običaj koji se veže za djevojke koje su, čuvajući životinje na strnjištima nakon žetve, od zlatastih vlati pšenične slame plele prstenje i različite ukrase, perlice. Na Dužijancama, žetvenoj proslavi bunjevački Hrvata, perlicama se kitila mladež u svečanoj narodnoj nošnji. Krune od slame (nalik kraljevskim) i drugi predmeti ispleteni od slame prinosile su se na oltar kao simboli zahvalnosti.

Ova se tradicija aktivno njeguje i danas. U tavankutskom društvu djeluje znatan broj samoukkih žena slikarica te žena slamarki koje pletu perlice i slike od slame na kojima prikazuju specifične motive i teme iz života bunjevačkih Hrvata. Prva slika od slame, Rit Ane Milodanović, nastala je 1962. godine.

Ono što djela tavankutskih slamarki čini jedinstvenim u svijetu jest trodimenzionalni efekt te određeni načini izradbe pletiva koji su sačuvani u izvornom obliku od svog nastanka, a karakteristični su samo za ovu regiju. One oslikavaju u čudesnom spoju mašte i viđenog, sanjanog i pomalo zaboravljenog, prizore ravnice, salaše, bunjevačke običaje. Djela slamarki mogu se pogledati u Tavan-

kutu, u zbirci Subotičke biskupije, u Gradskome muzeju u Subotici, te u crkvenim i privatnim zbirkama po cijelome svijetu, u Hrvatskoj, pa čak i u Vatikanu.

Izložba slika od slame prvi put je došla u Mađarsku ovom prigodom, na poticaj Hrvatske manjinske samouprave grada Kečkemeta. Muzej primijenjene narodne umjetnosti u Kečkemetu prihvatio je taj poticaj i dao prostor za izložbu slika od slame i nošnje iz zaklade HKPD-a „Matija Gubec“. Na svečanom otvaranju nazočnima su se obratili Katica Patarčić, potpredsjednica mjesne Hrvatske manjinske samouprave, Mária

Dávid-Kriskó, ravnateljica muzeja, Lajos Farkas, ravnatelj Spomen-muzeja Sándora Petőfia u Szalkszentmártonu, i Ladislav Suknović, predsjednik HKPD-a „Matija Gubec“. Umjetnici iz Tavankuta poklonili su po jednu sliku od slame kečkemetskomu muzeju i Hrvatskoj manjinskoj samoupravi. Izložba ostaje u Kečkemetu, može se posjetiti do 25. veljače 2012, a dostavit će se i katalog s cjenikom po kojem se određena djela mogu i kupiti.

Nakon izložbe, u 18 sati u restoranu Visoke škole za strojarstvo priređena je folklorna večer gdje su nastupili članovi folklorne sekcije HKPD-a «Matija Gubec». Na početku programa goste je pozdravio Stipan Šibalin, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave grada Kečkemeta, među njima Ljiljanu Pancirov, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu, i članove hrvatskih manjinskih samouprava u Budimpešti, Gari, Kačmaru i Kaláči. Plesači su predstavili dva spleta bunjevačkih igara, jednu koreografiju mađarskih plesova, a pjevačka je skupina otpjevala „kraljičke pisme“. Pripremio ih je koreograf Ivica Dulić. Nakon programa slijedila je večera i plesačnica, goste su zabavljali tavankutski tamburaši. Tijekom večeri s velikom tortom i malim vatrometom proslavili su 85. rođendan Eržike Peštalić-Mátyás, jedne od najstarijih pripadnika hrvatske manjine u gradu, rodom iz bačvanskog Đurića.

Martin Kubatov

Blagdan Sv. Lucije – sije se pšenica

Blagdan je Sv. Lucije dan na koji se već tradicionalno sije božićna pšenica. Lucija znači svjetlo. I u danima kada su noći duge i dani kratki, ona naviješta veliko svjetlo božićne noći koje uskoro dolazi. U narodu se Svetoj Luciji pripisivala velika moć, jer se vjeruje da ona zimskom suncu opet vraća snagu, odnosno svjetlost koja zagrijava pomrzlu zemlju. U narodu također vlada uvjerenje da će iduće godine u pojedinim mjesecima vrijeme biti onakvo kakvo je bilo tijekom 12 dana – od Svete Lucije do Božića. Sijanje božićne pšenice lijep je običaj kojem se posebno vesele djeca jer od tog dana imaju svaki dan do Božića poseban zadatak – zaliti pšenicu i provjeriti je li dobro napreduje. Smisao sijanja božićne pšenice u narodnom je vjerovanju da će cijela nova godina biti uspješnija i plodnija ako pšenica do Božića lijepo zazeleni i bude gusta i visoka.

Pšenica se može posijati na više načina, odlučite koja vam je inačica najzanimljivija:

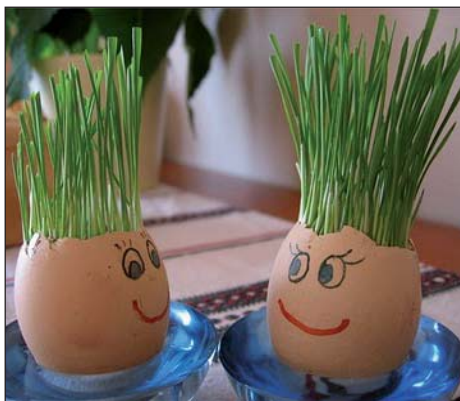
Na dno male lončanice dobro je staviti drenažu (krupnije kamenčice ili razbijene komade starih lončanica kako bi suvišna vlaga i tekućina mogla otjecati), potom sloj zemlje, sloj zrnja pšenice pa završiti tankim slojem zemlje. Zemlju održavati vlažnom.

Posudica na vaticu može biti bilo kakvog oblika: može to biti stari tanjur, staklena čaša, neka druga plastična posuda koju naknadno možete lijepo ukasiti nekim božićnim motivom i sl. Ovo je ujedno i najčešći način na koji mi doma sijemo pšenicu. Na dno posude se složi tanki sloj obične medicinske vaticice natopljene vodom. Na vaticu se položi sloj zrnja pšenice, i to je to. Posudu je potrebno držati blizu izvora topline i osigurati joj sva-kodnevno vlaženje (ne pretjerati!).

Kada pšenica dovoljno naraste, potrebno ju je urediti – podrezati vrhove da budu lijepi jednaki i zavezati lagano oko struka ukrasnu vrpču. Možete po želji u sredinu posudice, još prije negoli pšenica počne klijati, staviti svije-

ću koja će jako lijepo titrati u božićnoj noći usred izrasle pšenice.

Za blagdan Sv. Lucije vezane su mnoge priče i anegdote, vjerovanja, običaji

– Uza Sv. Luciju javljaju se često vjerovanja vezana uz oči i svjetlo – tako je na Luciju bilo zabranjeno prestiti, tkati i šivati. U Hrvatskoj u Slavoniji djevojka bi na tanjuriću unosila žeravicu u kuću, te predviđala o vrijednosti svojega ručnog rada u nadolazećoj godini: ako žeravica nije pala s tanjurića, bio je to dobar znak. Ta vjerovanja vezana uza svjetlo ili žar vuku svoj korijen u samoj etimologiji imena Lucija, što na latinskom znači svjetlo, svijetliti.

– Uza Sv. Luciju vežu se običaji različitih predviđanja. Tako se po 12 dana između Lucije i Božića, ili po 12 kriški poslanog luka predviđalo vrijeme za svih 12 mjeseci u nadolazećoj godini. U nekim selima djevojke na 11 papirića napišu imena mogućih ženika, a jedan ostave prazan, zatim zgužvaju papiriće i svaki dan zapale po jedan ne znajući čije se ime nalazi na njemu. Na Božić odmotaju preostali papirić pa znaju ime ženika ili da se neće udati ako im je ostao onaj prazni papirić.

– U nekim dijelovima Dalmacije djeca se na blagdan Sv. Lucije darivaju slatkišima umjesto na Sv. Nikolu!

– Zadržalo se vjerovanje (gatanje) da onaj tko na dan Sv. Lucije počne praviti stolčić, pa ga svaki dan izradi toliko da bude gotov na Badnjak, a onda o ponoćki u crkvi stane na njega i okrene se prema vjernicima, može jasno vidjeti vještice među nazočnim ženama.

Izradila: Dijana Kovačić
iz Firčehaza

Film „Arthur Božić” u kinima

U naša kina povodom Božića stigao je crtani film „Arthur Božić”! On odgovara na glavno pitanje svakog djeteta: „Kako Djed Božićnjak u jednoj noći stigne obići cijeli svijet i ostaviti poklone svakom djetetu ispod bora?” Odgovor je vrlo jednostavan: s pomoću cijele vojske radišnih patuljaka, vojno uvježbanih za ovaj izazovni zadatak. Međutim dogodi se propust... Propust koji Arthur – zaposlen u odjelu za primanje i slanje pisama, a ujedno i sin Djeda Božićnjaka – smatra katastrofalnim jer jedno dijete nije dobilo svoj poklon. I premda Steve, stariji sin Djeda Božićnjaka, a i sam Djed ovaj propust ne vide kao takvu katastrofu, Arthur će se skupa sa svojim djedom upustiti u pustolovinu odlaska sa Sjevernog pola u potrazi za djevojčicom kako bi joj ostavio poklon ispod bora prije negoli osvane božićno jutro... Ovu pustolovinu, snimljenu u najmodernijoj 3D tehnologiji, režirali su Barry Cook i Sarah Smith.

Kakav je Arthur

Alergičan na snijeg, strahuje od visine, sobova i brzine putovanja, on uopće nije tipičan Božićnjak. Obitelj ga voli, ali nikad nije znala što točno raditi s njim. Iako je Arthurov ured, Odjel za pisma, pretrpan snježnim kuglama i Djedovim slikama, to je mali čarobni kutak u kojem on uživa u radosti svega toga. On vjeruje u Djeda Božićnjaka. Arthur čita svako pismo koje stigne na Sjeverni pol jer vjeruje da svako dijete zavređuje dobiti poklon na Božić. Snižen je u sobu s pismima jer je proizročio mnoge probleme i nezgode na Sjevernom polu, ali za njega je to savršeno – svake sekunde prima i čita pisma koja su od velike važnosti. Arthur ne može podnijeti samu pomisao da se neko dijete probudi na božićno jutro i vidi da Djed Božićnjak nije došao. On vidi svijet očima djeteta – bio bi to kraj svijeta. On je velik obožavatelj i uistinu naporno radi za Božić. On ne bi htio raditi ništa drugo – on živi za Božić.

Croaticum 2011. u Zagrebu sa studentima hrvatskoga jezika iz Mađarske

Studenti iz naše države i ove godine su se mogli prijaviti na jezični tečaj Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji se zove Croaticum. Iz Mađarske je šest studenata dobilo stipendiju na ovaj tečaj. Dvije djevojke, Inez Štefan i Dora Grubić, išle su sa Zapadnomadžarskog sveučilišta, a ostali, Ana Perlesenj, Andrea Đurec, Ana Berc i Milan Kovač, stigli su iz Budimpešte, s ELTE-a.

Skupina 3B koju pohađam i ja

Croaticum nudi šest skupina, od početnika do onih koji već tečno govore hrvatski jezik. Studenti su došli iz cijeloga svijeta: iz Argentine, Kanade, Čilea, Francuske, Španjolske, Njemačke, Poljske, Austrije, Mađarske, Bugarske, Japana, Slovačke i Italije. Među studentima ima i mladih i starijih. Netko pripada hrvatskoj manjini u inozemstvu, netko studira hrvatski jezik, a netko se odselio u Hrvatsku i skrasio se ondje. To su najvažniji razlozi zbog kojih su se studenti upisali na ovaj tečaj.

Predavanja su počela 3. listopada ove godine. Prvi dan studenti su trebali napisati razredbeni ispit, kako bi profesori saznali na kojoj razini znaju hrvatski jezik. Imali su pismeni i usmeni ispit. Testirali su gramatiku i govor. Već tog dana svatko je znao koju će skupinu pojačati. Prema ispitima, troje nas uspjelo je jako dobro napisati test, pa tako doći do skupine 3B.

Osim jezičnih i gramatičkih predavanja svatko ima mogućnost posjećivati i ostala predavanja, npr. o zemljopisu, povijesti, književnosti, kako bi se bolje upoznali s hrvatskom kulturom.

Ali studenti nisu stalno na faksu. Njihovi profesori organiziraju predavanja na terenu i izlete. Skupinu 3B profesorica Marinela Alekovski pozvala je na prvu zajedničku kavu u Elli's café koja, nadajmo se, nije bila zadnja. Taj se kafić nalazi u Ilici, pod brojem 63. Ali to nije znao jedan član skupine, pa je sa sobom odveo još dvije djevojke na lošu adresu, u drugi Elli's café. I tamo su popili kavu, pa su krenuli prema pravom cilju, u Ilicu. Baš je to dobro ispalo jer su ostali studenti u dobrom kafiću pričali viceve. Svatko je ispričao jedan vic ili anegdota, da nasmiješiti druge uz kavu. Svatko je naručio kavu, uglavnom su studenti pili kavu s

mljekom i bijelu kavu, koja sadrži više mlijeka. Jedna djevojka iz skupine još nije probala kavu, ali ovaj put i ona je kušala bijelu kavu, koja joj jako godila. Možda će i ona početi piti kavu s nama svaki dan.

Profesorica je zamolila voditelja kafića neka nam ukratko govori o kavi, o kafiću, i da odgovori na pitanja studenata. Svatko je imao mogućnost postaviti pitanje voditelju, koji je bio jako oduševljen, i rado je govorio o svom poslu i o kavi. Znatiželjni studenti mnogo su saznali od njega. Voditelj je spomenuo i to da mu je važno da ljudi razgovaraju, da se druže tamo kod njega uz kavu. Po njegovu mišljenju kava povezuje ljude, pomaže njegovati prijateljstva.

U kafiću možemo okusiti sezonske kave. Imaju tamo zrna kave iz Afrike, Brazila, Kolumbije itd. Voditelj sam priži kavu, koja mu je uvijek svježja. Preporučujemo svakomu da odlazi u taj kafić. Osim toga Croaticum je organizirao i izlet, 21. listopada u Požegu, Kutjevo i u etnoselo Stara Kapela. Drugi izlet bio je 23. listopada u Samobor, gdje su studenti mogli kušati specijalitete toga grada: samoborsku krem-šnitru i samoborski bermet, koji je gorki liker i pomalo sličan vinu. Recept je tajna.

Profesorica 3B skupine nije izostavila ni književnost. Odvela je svoje studente na prikaz knjiga gdje su se predstavili suvremeni pisci iz Hrvatske. Studenti su mogli razgovarati s njima i pitati ih. Upoznali su Hrvoja Šalkovića, koji je proputovao sve zemlje svijeta i napisao zanimljive knjige, istodobno i Sanju Pilić i Julijanu Matanović.

Dakle prvi mjesec boravka studentima je prošao vrlo brzo, ali zanimljivo. Naravno, čekamo nastavak!

Dora Grubić

Vančaški hrvatski dan

U organizaciji Opće-prosvjetnog središta na Vancagi u Baji 18. studenoga priređen je već tradicionalni Hrvatski dan, zajednička priredba nastavnika i učenika predmetne nastave hrvatskoga jezika. Kako nam ukratko reče ravnatelj Joso Ostrogonac, Hrvatski dan, već po običaju, počeo je natjecanjem učenika u poznavanju hrvatskoga jezika, a nastavljen prikazom narodnih glazbala uza sudjelovanje Orkestra „Čabar”.

Kao i svake godine, u okviru priredbe polaganjem vijenaca kod spomen-ploče postavljene na školskoj zgradi prisjetilo se Stipana Grgića Krunoslava, istaknutog bunjevačkog rodoljuba i pjesnika. Uslijedilo je dvojezično predavanje Miše Šarošca, ravnatelja pečuškoga Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, s naslovom „Hrvatske narodne nošnje i plesovi”. Vančaški hrvatski dan završen je koncertom mohačkog Orkestra „Poklade” i plesničicom za odrasle koju je vodio Stipan Daražac, voditelj mohačkoga KUD-a „Zora”.

S. B.

Program Hrvatskog kazališta za prosinac 2011. g.

- 6. prosinca u 20 sati - Šetnja grobnicom mrtvog djetinjstva; Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku
- 11. prosinca u 16 sati - Ivica Jakočević: Albin bircuz; Duboševica
- 12. prosinca u 10 sati - P. Mančev-Lj. Ostojić: Zečja škola; kazališna dvorana
- 14. prosinca u 18 sati - Ivica Ivanac: Odmor za umorne jahače ili Don Juanov osmijeh; Budimpešta
- 15. prosinca u 18 sati otvaranje izložbe Hrvoja Šercara, galerija Čopor/t/-Horda
- 16. prosinca u 18 sati - Ivica Jakočević: Albin bircuz; Barča.

Hrvatski dan

Tradicionalni susret mohačke Šokadije

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, 26. studenog u Mohaču je priređen već tradicionalni Hrvatski dan, koji je okupio mohačku Šokadiju na misi na hrvatskom jeziku, kulturnom programu i Šokačkom balu.

Hrvatski je dan počeo misnim slavljem na hrvatskome jeziku koje je u župnoj crkvi Svetog Stjepana, nekadašnjoj franjevačkoj crkvi, uz koju je između 1724. i 1771. sagrađen i samostan, predvodio banjalučki biskup Franjo Komarica. Okupljene, među njima posebno uzvanike i goste: biskupa dr. Franju Komaricu, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov i predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa, srdačno je pozdravio na hrvatskom jeziku velečasni Norbert Nagy, župnik. Misu je pjevanjem hrvatskih crkvenih pjesama uljepšao župni crkveni zbor mohačke hrvatske zajednice.

Podsjetivši na drevnu povijest franjevačke crkve i samostana, ali i na ulogu nekadašnjega teološkog učilišta u Mohaču, gdje je i u prošlim stoljećima pribivala hrvatska riječ, biskup Komarica uz ostalo je istaknuo kako je mađarski i hrvatski narod tijekom dugih stoljeća povezivala zajednička, dinamična, a djelomično i dramatična povijest. Nije nikako čudo da smo i danas zajedno, nikako nije čudo da imate mogućnost da se i danas međusobno u ljubavi, razumijevanju i solidarnosti susrećete kao kršćanski narod, i da gradite

*Banjalučki biskup
dr. Franjo Komarica
održao je prigodnu propovijed*

Dio vjernika na misi

*Biskup dr. Franjo Komarica sa svojim
tajnikom zahvalio je pjesmom 'Za svaku dobru riječ'*

zajednički sretnu budućnost – dodao je biskup Komarica. Ujedno je pozvao vjernike da budu radosni, da budu ponosni na ono što jesu, što su katolici, kršćani, da na početku 21. stoljeća budu vjerodostojni, i kao ljudi, i kao pripadnici svoga naroda, a pogotovo kao pripadnici svoje Crkve izražavajući zadovoljstvo zajedništvom, složnošću hrvatske, šokačke zajednice u Mohaču, za koju se zna i šire u županiji, Mađarskoj i Hrvatskoj.

Nakon mise susret mohačke Šokadije i njihovih gostiju nastavljen je s kulturnim programom koji je održan u prostorijama Umjetničke škole Lajosa Schneidera, u nekadašnjem Domu kulture Béle Bartóka u Vörösmartyjevoj ulici. Pošto su program otvorili članovi KUD-a „Mohač” s podravskim hrvatskim plesovima, okupljene je srdačnim riječima pozdravio predsjednik hrvatske samouprave Stipan Filaković izražavajući radost što su u okviru Hrvatskog dana ugostili banjalučkog biskupa, kojega je pozvao da se obrati nazočnima. Dr. Franjo Komarica zahvalio je na pozivu i srdačnom gostoprimstvu, podsjetio je na stradanja i težak položaj hrvatske zajednice u njegovoj biskupiji. U znak hvale sa svojim tajnikom otpjevali su akapela pjesmu 'Za svaku dobru riječ', koju je publika ustajući popratila gromoglasnim pljeskom.

Obraćajući se nazočnima, predsjednik HDS-a Mišo Hepp pohvalio je veliku aktivnost i nastojanje mohačke hrvatske zajednice na polju očuvanja tradicije. Zahvalio je na potpori i gradu Mohaču. Kako reče gradonačelnik József Szekó, kulturni život grada nezamisliv je bez hrvatske, šokačke zajednice, bez Hrvatske samouprave i Čitaonice mohačkih Šokaca čije priredbe svojom prepoznatljivošću obogaćuju kulturni život grada.

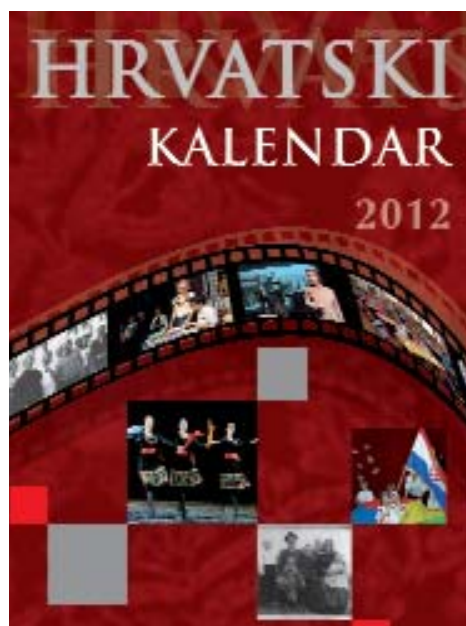
U nastavku je publika dosita mogla uživati u programu u kojem su nastupili domaće folklorne skupine i tamburaši te gosti iz Hrvatske. Članovi KUD-a „Sv. Roko” iz Sv. Filipa i Jakova u dva bloka prikazali su hrvatske plesove i pjesme svoga zavičaja u izvornoj narodnoj nošnji, u pratnji orkestra. Kako smo saznali, gosti iz Hrvatske došli su posredovanjem prijatelja iz Kulinja, u Mađarskoj su boravili od 25. do 27. studenoga, tijekom čega su posjetili Pečuh, a u Mohaču su smješteni kod hrvatskih obitelji. KUD „Mohač” prikazao je još i šokačke plesove iz Bačke, a u programu su nastupili još Tamburaški sastav „Šokačdija” i Orkestar „Poklade”.

Hrvatski dan završio je balom koji je priređen u Šokačkoj čitaonici, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Juice”.

S. B.

KUD „Mohač”

Hrvatski kalendar 2012 u svaku hrvatsku kuću! Naručite što prije Hrvatski kalendar za 2012. godinu po cijeni od 750 forinti.

Adresa: 1065 Budapest, Nagymező utca 68.

Tel.: +36-1-269-2811;

e-mail: croatica@croatica.hu.

Dječji zidni kalendar za 2012. godinu

Hrvatska državna samouprava izdala je Dječji zidni kalendar za 2012. godinu. Na njemu su objavljeni najbolji radovi XIV. Nagradnoga likovnog natječaja – Croatiade 2011.

Kalendar se može naručiti i kupiti u Uredu HDS-a. E-mail: hksamouprava@chello.hu

Tel.: 1/219-0642. Cijena: 1.000 Ft/kom.

Nogometni kup u spomen Stipana Blažetina

Povodu 70. obljetnice rođenja i 10. obljetnice smrti Stipana Blažetina, u suorganizaciji Serdahelskoga kulturnog i športskog društva, 22. listopada organiziran je Nogometni kup u spomen Stipana Blažetina.

Pobjednička momčad iz Kerestura

Stipan Blažetin kao serdahelski pedagog bio je jedan od pokretača utemeljenja Nogometnoga kluba Partizan u Serdahelu, i sam je bio član momčadi. Kao mlad učitelj sa svojim učenicima igrao nogomet i u školi i športskome klubu, a u starijim godinama među veteranima u školi. Utakmice malonogometnog kupa održane su u keresturskoj športskoj dvorani, gdje su se okupili nogometaši iz Kerestura, Sumartona, Petrovoga Sela i Serdahela. Njih je pozdravio Arpad Kolman, predsjednik serdahelskog društva. Nakon odigranih utakmica, dodjela pehara i spomenica slijedila je u serdahelskom domu kulture kamo su bili pozvani i nekadašnji igrači NK Partizana. Sudionike je pozdravio predsjednik hrvatske manjinske samouprave Stjepan Turul i ukratko se prisjetio Stipana Blažetina – Cološa,

aktivnog društvenog, kulturnog i športskog djelatnika sela Serdahela. Nekadašnji igrači NK Partizana Đuro Prosenjak, Lajoš Lukač, Jože Medimorec, Jože Takač, Štef Mihalić prisjetili su se slavnoga nogometnog tima koji je u onim vremenima bio i u županijskoj ligi, pjevali staru himnu Partizana na hrvatskom jeziku i prikazivali stare fotografije nogometaša.

Mnogi mlađi nogometaši sjećali su se iz dječjih dana serdahelske nogometne momčadi, negdašnjeg igrališta, na kojem su prvi put bili postavljeni reflektori i izgrađena svlačionica.

Kup Stipana Blažetina osvojio je nogometni tim iz Kerestura, a ostalima je dodijeljena spomenica za sudjelovanje.

Beta

Nekadašnji nogometaši NK Partizana